

BASINDA MOBBİNG OLGUSU VE TOPLUMDAKİ YANSIMALARI

Mustafa ŞAHİN*

Serkan Volkan SARI**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Mobbing olgusu ile ilgili haberlerin medyada yer alan bazı gazetelerde ne sıklıkta ve nasıl yansıtıldığını incelemek, Mobbing olgusunun türlerini belirlemek, sebep ve sonuçlarını, toplum üzerindeki yansımalarını değerlendirmektir. Bu doğrultuda, 2008- 2010 yılları arasında Hürriyet, Zaman, Cumhuriyet ve Radikal gazetelerinde yer alan Mobbing olgusuna yönelik haberler taranmıştır. Bu gazeteler “ölçüt örneklem” yöntemine göre, Türkiye’deki satış rakamları ve farklı medya gruplarına ait olma kriterleri göz önünde bulundurularak amaçlı olarak seçilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde, “doküman incelemesi” tekniği ve “içerik analizi” yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, Leymann’ın tipolojisi dikkate alındığında, gazete haberlerine en çok yansıyan Mobbing türünün “itibara saldırı” olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Mobbing olgusuna yönelik haberlerde kullanılan dilin farklı özellikler gösterdiği, gazetelerde yer alan haberlerde en çok yorumsuz ve bilgilendirici özellikte bir dilin tercih edildiği tespit edilmiştir. Son olarak Mobbinge maruz kalanlara yönelik haberlerin, Mobbingi uygulayanlara göre daha çok olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç bölümünde Mobbing ile ilgili gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutması bakımından çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mobbing, Basın, Nitel Araştırma

THE CONCEPT OF MOBBING IN THE MEDIA AND ITS REFLECTIONS ON SOCIETY ABSTRACT

The aim of this study is to examine press frequency and the presentation style of mobbing in some of the daily newspapers in the media. The study also aims to determine the kinds of mobbing and evaluate reasons and consequences of mobbing as well as its reflections on the contemporary society. In line with this aim news about mobbing printed in Hürriyet, Zaman, Cumhuriyet and Radikal newspapers between years of 2008-2010 were scanned. The newspapers were selected on the basis of “criterion sampling” method as well as their sell-out statistics and being in different media-groups. Obtained data was analyzed through “document analysis” and “content analysis” techniques. Findings of the study reveals that when Leymann’s typology is taken into account, most repeated news about mobbing in newspapers was found as “attacking one’s image”. In addition the use of language in news about mobbing differs from each other in which non-commentary but informative language is mostly preferred in the news about mobbing. It was also found that the number of news about people exposed to mobbing are higher than the news about people do mobbing on others. At the end of the study some recommendations were made in order to put a shed light on future studies about mobbing.

Keywords: Mobbing, media, qualitative study.

* Yrd. Doç. Dr. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, mustafa61@ktu.edu.tr.

** Arş. Gör. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı. vsari@ktu.edu.tr.

GİRİŞ

Örgütlerde, çalışanlar ve yöneticiler arasındaki ilişkiler, örgüt içindeki sosyal ilişkileri oluşturmaktadır. Kişi, günlük hayatında nasıl sosyal ilişkilerden etkileniyorsa, çalışma hayatında da üyesi olduğu örgütün sosyal ortamından etkilenmektedir (Gökçe, 2006). Günümüzün çalışma koşullarında, çalışanların çoğu, günün büyük bölümünü iş yerlerinde geçirmektedir. Bu nedenle, iş ortamındaki sosyal ilişkilerin, çalışanın hayatında önemli yer tuttuğu bilinmektedir. Çağımızdaki endüstriyel gelişme ile birlikte insanların stresli bir iş çevresi içerisinde yaşaması kaçınılmaz bir durumdur. Son dönemde yapılan araştırmalar, iş yaşamında yaşanan stresin, kişiler tarafında günlük yaşam için gerekli bir bölüm gibi, sıradan bir kavram olarak algılandığını ortaya koymaktadır (Aktop, 2006; Yavuz, 2007). İnsanların artan yaşam temposunun da burada etkili olduğu düşünülmektedir. Bununla beraber, iş hayatının farklı bölümlerinde çalışanları tehdit eden iş kazaları, sağlıksız iş koşulları gibi pek çok olumsuz durumun olduğu ifade edilmektedir (Bacharach, Bauer & Conley, 1986). Ancak bu tehdidin son dönemlerde, fiziksel ortamlardan olduğu kadar yapılan işin şekli veya çalışılan sosyal ortamdan da kaynaklanabileceği düşünülmektedir (Cemaloğlu, 2008; Gündüz ve Yılmaz, 2008; Özler, Atalay ve Şahin, 2008).

Günümüzde giderek önem kazanan uygun çalışma ortamının oluşturulması düşüncesinin, kurumları hem fiziksel koşulların hem de psikolojik ve sosyal koşulların nasıl iyileştirilebileceği düşüncesine sevk ettiği belirtilmektedir (Demirel, 2009). Bu noktada, çalışanların fiziksel olduğu kadar psikolojik olarak da yaptıkları işe yoğunlaşmaları, onların verimliliğinin artırılması açısından önemli görülmektedir (Agervold, 2007). Bu ancak kişilere iş yerlerinde uygun çalışma ortamları hazırlanarak sağlanabilir. Bu uygun ortam, yeterli fiziksel ekipmanları temsil ettiği kadar sağlıklı ve sorunsuz kişiler arası ilişkileri de kapsamaktadır. Çalışanlar için gözle görülmeyen ve insanların psikolojik durumunu etkileyen bir çok konu artık açığa çıkartılarak araştırılmaktadır. Bunlardan birisi de Mobbing (İş Yerinde Psikolojik Taciz) olgusudur.

Bu konuda son on yılda birçok araştırma yapıldığı, Mobbing olgusu hakkında çeşitli sınıflamaların oluşturulduğu görülmektedir. Mob sözcüğü ortalıkta toplanmak, saldırmak veya rahatsız etmek gibi anlamlara gelmektedir. Bu kelime kökünden türetilen Mobbing sözcüğünün çete, serseri grubu, aşırı şiddete yönelimli kalabalık gibi anlamlara geldiği ifade edilmektedir (Yüçetürk, 2003). Bu olguyu örgütsel

bazda ilk ele alan bilim adamın ise Leymann'dır. Leymann, örgütlerde bireylerin diğerlerine zarar vermek amacıyla başvurduğu sistematik saldırganlığı anlatmak için Mobbing kavramını kullanmıştır (Davenport, Schwartz & Elliott, 2003). Yine bu konuda bir çok bilim adamı tarafından çeşitli tanımlamalar yapıldığı görülmektedir. Hubert ve Veldhoven (2001) Mobbing olgusunu, kamu veya özel sektörde çalışanlara yönelik ayrımcılığı ortaya koyan ve çalışanların performanslarını olumsuz etkileyen tutum ve davranışların bireyler üzerindeki etkisi olarak tanımlamaktadırlar. Jennifer, Cowie ve Ananiadou (2003) Mobbingi, tekrar tekrar ortaya çıkan ve iş görenlerde stres yaratan bir durum olarak ifade etmişleridir. Vandekerckhove ve Commers (2003) Mobbingi, karmaşık davranışlarla karakterize edilen ve işyerinde karşılaşılan bir olgu olarak tarif edilebilen, bir bireye karşı uygulanan zararlı davranışlar ve baskılar olarak ifade etmişlerdir. Ergenekon'a (2006) göre ise Mobbing "bir işyerinde, bir apartmanda veya bir mahallede birlikte yaşayan bir grup insanın , çok küçük bazı farklılıklarından ötürü içlerinden birisini, bilinçli/kasıtlı olmaksızın kurban olarak seçmesi ve giderek artan bir tempoda onu beceriksiz, geçimsiz olarak algılamaya başlayıp itici davranışlarıyla bu kişiyi gerçekten de sorunlu bir insan haline getirmeleri olarak tanımlamıştır. Mobbing olgusu ve örgütsel yapılarla ilişkisi noktasında da çeşitli çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmalarda, iş görenlerin, işe dayalı yaşadıkları olumsuz durumların sebebi olarak, örgüt yöneticilerinin davranışlarının etkili olduğunu belirlenmiştir (O'Driscoll ve Beehr, 1994). Ayrıca Uppal (2005) iş görenlerin iş doyum düzeylerini düşüren pek çok faktör arasında, Mobbingin önemli bir etkiye sahip olduğunu ileri sürmektedir. Halbur (2005) Mobbingin örgütlerde iş görenlerin devamsızlığına, devir hızlarının artmasına, moralsizliğe ve performanslarının düşmesi gibi ciddi sorunlara neden olduğunu belirtmektedir.

Ortaya çıkan bu sorun, son dönemde ulusal ve uluslar arası literatürde, çeşitli açılardan ele alınmış ve nedenleri belirlenmeye çalışılmıştır. İşyerinde psikolojik tacizle ilgili olarak yapılan araştırmalarda, Mobbingin işyerlerinde ortaya çıkmasının işyeri veya var olan yönetime bağlı ana nedenleri arasında hatalı personel seçimi ve işe alım süreci, dönemsel işçi istihdamı, işyerindeki sayılı pozisyonları elde edebilmek için bireyler arasında yaşanan acımasız rekabet gösterilmektedir (Işık, 2007). Bunların dışında; örgüt içi disiplinin sağlanması, verimin artırılması ve buna bağlı olarak şartlı reflekslerin oluşturulmasında bir araç olarak kullanılması, insan kaynakları masraflarının en düşük düzeye çekilmesi , hiyerarşik

yapının fazlalığı, iletişim kanallarının zayıflığı, çatışma çözüm yeteneklerinin zayıflığı ve çatışma yönetimi ya da şikâyet işlemlerinin yetersizliği gibi unsurlarda Mobbingin sebepleri arasında yer almakta olduğu ifade edilmektedir (Tınaz, 2006). Mobbingin sebepleri arasındaki psikolojik boyutlar da bulunmaktadır. Çobanoğlu (2005) kişiyi Mobbinge yönelten nedenlerin başında, duygusal zekâdan yoksun olma, korkaklık, nevrotik rahatsızlıklar ve nihayet insani ve etik değerlerden uzak olma gibi faktörleri göstermektedir. Bunlara ek olarak, yapılan çalışmalarda çok zor elde ettiği işini ve mevkiini kaybetme korkusunun da Mobbinge neden olan unsurlar arasında gösterilmektedir (Baykal, 2005). Geçmiş dönemde yapılan çalışmalarda ise, Einarsen, Matthiesen, ve Skogstad (1998) Mobbinge maruz kalanların, bu süreci yaşamasının ana sebebi olarak kıskançlığı göstermektedirler. Aynı zamanda özgüven eksikliğinin, yetersiz iletişimin ve uyuşmazlığın da bu nedenler arasında olduğunu belirtmektedirler. Leymann (1990) ise, örgütteki liderlik sorunları ve çalışma ortamından kaynaklanan sorunların Mobbinge neden olan faktörler olduğunu savunmuştur. Yapılan bu çalışmalara rağmen, varılan ortak yargı şudur ki, henüz Mobbing konusunda kitlelerin kabul ettiği bir nedenler zinciri oluşturulamamıştır ve Mobbingin engellenmesi konusunda yeterli çalışmalar yapılamamıştır.

Günümüzde Mobbing olgusu ve buna bağlı problemlerin oranlarının hızla arttığı ve insanların yavaş yavaş bu konuda bilinçlenmeye başladığı düşünülmektedir. Bugün yazılı ve görsel medya da gün aşırı Mobbing ile ilgili bir haber yapıldığı görülmektedir. Yapılan bu haberlere bakıldığında, çoğunluğun olumsuz içerikler taşıdığı dikkati çeken bir noktadır. Çağımızda yaşanan küreselleşmenin sosyal ilişkilerde ve iş yaşamında birtakım sorunları da beraberinde getirdiği yadsınamaz bir gerçektir. Yaşanan bu sorunlar kadar, onların sebepleri ve nasıl çözülecekleri de önemli bir konudur. Sorunun çözümü noktasında görsel ve yazılı basına büyük rol düştüğü bir gerçektir. Bu nedenle çağımızda sisteme geri bildirim veren, bilgi sağlayan önemli araçlardan birisi olarak değerlendirilen yazılı basında Mobbing olgusuyla ilgili haberlerin nasıl verildiği, insanların bu konuda ne oranda bilgilendirildiğinin incelendiği medya analizleri bu konularda çalışan tüm sosyal ve idari birimler için önem taşımaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu bağlamda çalışmanın amacı, 2008- 2010 yılları arasında Mobbing ile ilgili haberlerin gazetelerde ne sıklıkta ve nasıl yansıtıldığını incelemek,

Mobbing olgusunun türlerini, sebep ve sonuçlarını, toplum üzerindeki yansımalarını değerlendirmektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Örnekleme

Bu çalışmada yazılı basın haberleri daha detaylı, derinlemesine sunması, geçerli belge özelliği taşıması ve istenildiğinde tekrar ulaşılabilme olanağı taşıması nedeniyle seçilmiştir. Çalışmanın örneklemini Hürriyet, Zaman, Cumhuriyet ve Radikal gazetelerindeki 2008- 2010 yılları arasında yer alan Mobbinge yönelik haberler oluşturmaktadır. Bu gazeteler “ölçüt örnekleme” yöntemine göre, Türkiye’deki satış rakamları ve farklı medya gruplarına ait olma kriterleri göz önünde bulundurularak amaçlı olarak seçilmiştir. Bu örneklemedeki temel düşünce, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Burada sözü edilen ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir veya önceden hazırlanan bir ölçüt listesi kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada kullanılan veriler Hürriyet, Zaman, Cumhuriyet ve Radikal gazetelerinde yer alan Mobbing ile ilgili haberlerin 2008- 2010 yılları arasında iki yıllık süre (01.02.2008/ 01.02.2010) ile taranması sonucu elde edilmiştir. Tarama sonucunda toplam 55 gazete haberine ulaşılmıştır. Veriler her dört gazetenin internet sitesinden alınmıştır. Nitel araştırmalarda gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanılabilmesini belirtmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Ayrıca gazetelerin eğitim araştırmalarında veri toplamak için kaynak olarak kullanılabilmesini de ifade edilmektedir (Cohen & Manion, 1996).

Verilerin Analizi

Örgütlerde yaşanan Mobbing olaylarının basına nasıl yansıdığına araştırıldığı bu çalışmada, “doküman incelemesi” tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi, nitel araştırmalarda, araştırılması hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Cohen & Manion, 1996). Hürriyet, Zaman, Cumhuriyet ve Radikal gazetelerinde yer alan ve öznesi örgütlerde yaşanan Mobbing olayları olan haberler, bu araştırmanın verilerini oluşturmuştur. Mobbing, “Mob” kelime kökünden türetilmiştir ve ortalıkta toplanmak, saldırmak veya rahatsız etmek gibi anlamlara gelmektedir. Bu kelime kökünden türetilen Mobbing sözcüğünün çete, serseri grubu, aşırı şiddete yönelimli kalabalık gibi anlamlara geldiği ifade edilmektedir (Yüçetürk, 2003). Bu olguyu örgütsel bazda ilk ele alan bilim adamı olan Leymann’a göre Mobbing,

örgütlerde bireylerin diğerlerine zarar vermek amacıyla başvurduğu sistematik saldırganlık davranışıdır (Davenport, Schwartz & Elliott, 2003). Analiz edilecek her haber metnine altı sorudan oluşan içerik çözümleme yönergesi uygulanmıştır. Bu sorular şöyle sıralanmıştır:

1. Yayınlanan haber hangi gazetede yer almaktadır?
2. Haberlerde kullanılan dilin yönlendiriciliği nedir?
3. Meydana gelen Mobbing olayının gazetelere göre dağılımı nedir?
4. Meydana gelen Mobbing olayı Leymann'ın tipolojisine göre hangi gruba girmektedir?
5. Mobbing davranışını kimler yapmakta ve kimler maruz kalmaktadır?
6. Mobbing davranışının sebepleri ve sonuçları nelerdir?

Yukarıdaki sorulardan elde edilen yanıtlar kategorize edilerek gruplandırılmıştır. Nitel verilerin sayısallaştırılmasında sıklıktan yararlanılmıştır. Veriler içerik çözümleme yönergesine göre ve araştırmanın alt problemlerine uygun olarak sunulmuştur.

Bulgular ve Yorum

Araştırma kapsamına alınan gazetelerdeki haberlere uygulanan altı soruluk içerik çözümleme yönergesi doğrultusunda yapılan analiz sonuçları aşağıda ifade edilmiştir.

Mobbing Olgusu İle İlgili Gazete Haberlerinin Dağılımı ve Oranları

Gazetelerde yer alan haberler sıklık derecelerine göre sıralanmıştır. Haberlerin sıklık dereceleri ve oranları Tablo 1'de ifade edilmiştir.

Tablo 1. Mobbing Olgusuyla İlgili Haberlerin Gazetelere Göre Dağılımı

Gazeteler	Hürriyet		Cumhuriyet		Radikal		Zaman		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Haber Sayısı	26	44,8	9	15,5	17	29,3	6	10,3	58	100

Araştırma kapsamında seçilen dört gazeteye Mobbing ile ilgili haber dağılımları açısından bakıldığında, en fazla haberin % 44,8 (26 Haber) ile Hürriyet gazetesinde yer aldığı, bunu % 29,3 (17 Haber) ile Radikal gazetesi, %15,5 (9 Haber) ile Cumhuriyet gazetesi ve % 10,3 (6 Haber) ile Zaman gazetesinin takip ettiği görülmektedir. Bu analize göre haber sayılarının oluşturduğu sıralamanın, ilgili gazetenin günlük satış rakamları ve içerik zenginliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Gazetelerde yer alan haberler Leymann (1996) tarafından oluşturulan tipoloji dikkate alınarak beş gruba ayrılmıştır. Leymann, 45 ayrı Mobbing davranışı tanımlayarak, bunları özelliklerine göre beş ayrı grupta toplamıştır. Bu gruplar ve haberlerin dağılımı Tablo 2’de ifade edilmiştir.

Tablo 2. Leymann’ın Tipolojisine göre Gazetelerdeki Haber Sayıları ve Oranları

Leyman’ın Mobbing Tipolojisi	Haberlerin Gazetelere Göre Dağılımı					N	%
	Hürriyet	Cumhuriyet	Radikal	Zaman			
1. Kendini göstermeyi ve iletişim oluşumunu etkilemek	-	-	3	-		3	5,2
2. Sosyal ilişkilere saldırı	4	-	1	-		5	8,6
3. İtibara saldırı	6	3	7	2		18	31,0
4. Yaşam ve iş kalitesine saldırı	6	4	5	2		17	29,3
5. Doğrudan sağlığı etkileyen saldırı	10	2	1	2		15	25,9
Toplam	26	9	17	6		58	100

Bu doğrultuda yapılan gruplama neticesinde, toplam 58 haber içinde en çok yer alan Mobbing davranışının % 31,0’la üçüncü grup Mobbing davranışı yani “İtibara saldırı” olduğu belirlenmiştir (18 Haber). İkinci sırada % 29,3’le dördüncü grup Mobbing davranışı yani “yaşam ve iş kalitesine saldırı” olduğu tespit edilmiştir (17 haber). Üçüncü sırada %25,9’la beşinci grup Mobbing davranışı yani “Doğrudan sağlığı etkileyen saldırı” olduğu görülmektedir (15 Haber). Gazete haberleri içinde dördüncü sırada % 8,6 ile ikinci grup Mobbing davranışı yani “Sosyal ilişkilere saldırı” davranışının geldiği görülmektedir (5 haber). Son sırada ise birinci grup Mobbing davranışı olan “Kendini göstermeyi ve iletişim kurmayı engelleme” davranışının olduğu tespit edilmiştir (3 haber).

Gazetelerde yer alan haberlerin ifade edilmiş tarzları yorumsuz/bilgilendirici, iddia ve kınayıcı olarak gruplandırıldığında; “Yaşam ve iş kalitesine saldırı ” grubunda haberlerin genellikle iddia şeklinde olduğu (17 Haber), “doğrudan sağlığı etkileyen saldırı” haberlerinin kınayıcı bir dille yapıldığı (15 Haber) görülmektedir. Diğer haberlerde kullanılan dil yorumsuz ve bilgilendirici tarzdadır (26 Haber).

Gazetelerde Yer Alan Haberlere Göre Mobbing Davranışını Yapanlar ve Maruz Kalanlar

Araştırma kapsamına alınan 58 gazete haberi, Mobbing davranışını gerçekleştirenler ve Mobbing davranışına maruz kalanlar olarak iki kategori halinde analiz edilmiştir. Buna ilişkin bulgular Tablo 3’te ifade edilmiştir.

Tablo 3. Gazete Haberleri İçinde Mobbing Yapanlar ve Mobbinge Maruz Kalanlar

	Mobbing Yapanlar		Mobbinge Maruz Kalanlar		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Haber sayısı	18	31,1	40	68,9	58	100

Yapılan analiz sonuçlarına göre, gazete haberleri içinde Mobbing yapanlara yönelik haberlerin oranı %31,1 (18 Haber) iken, Mobbinge maruz kalan bireylerin oranı % 68,9 (40 Haber) olarak belirlenmiştir. Mobbinge maruz kalanların daha çok haber konusu yapılmasının sebebinin, Mobbinge maruz kalan bireylerin bir şekilde hak arama çabası içine girmelerinin bir sonucu olduğu düşünülmektedir. Bu oranın toplumun Mobbing konusundaki bilinçlilik düzeyiyle paralel olarak gelecekte de artacağı düşünülmektedir. İnsanların Mobbing olgusu hakkında bilgi sahibi oldukça daha çok hak arama çabası içine gireceği ve bunun da daha çok haber olarak basına yansıtacağı ifade edilebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Mobbing olgusu herhangi bir örgütte çalışmakta olan toplumun hemen her kesiminden kişiyi ilgilendiren bir sorundur. Mobbing olgusunun çalışan kesim tarafından dahi iyi bilinmesinin, bu kişilerin işlerine karşı duyduğu psikolojik motivasyon duygusunu artıracak yadsınamaz bir gerçektir. Günümüzde özel ve devlet kurumlarında birçok kişinin, yaşadığı Mobbing olaylarından dolayı mağdur durumuna düştüğü gazetelere yansıyan haberlerden görülmektedir. Yaşanan bu olumsuz olayların nedenlerinin araştırılması ve gereken tedbirlerin alınabilmesi için ihtiyaç duyulan çalışmaların bir an önce başlatılması gerekmektedir. Bu bağlamda yaşanan Mobbing olaylarının yazılı ve görsel medyaya yansıma biçimi de büyük önem taşımaktadır. Medya vasıtasıyla Mobbing konusunda insanlara gereken uyarılar ve bilgilendirmeler yapılmalıdır. Bu süreç içerisinde bireylerin medyadan gelen mesajları algılayıp sorgusal bir yaklaşım içinde değerlendirebilmeleri ve eleştirel becerilere sahip bir birey olabilmeleri açısından medya etkisinin önemli olduğu yapılan araştırmalarda ifade edilmektedir (Kıncal ve Kartal, 2009). Bu nedenle medyaya yansıyan Mobbing olaylarını incelemek, bu olayları önleme çalışmaları açısından önem taşımaktadır.

Bu çalışmada elde edilen ilk bulgu, Leymann'ın tipolojisine göre yapılan analiz sonrası, yayınlanan haberlerin sıklığına göre gazete haberlerine en çok yansıyan Mobbing türünün "itibara saldırı" şeklinde ortaya çıkmasıdır

(18 Haber). Bunu ikinci sırada “Yaşam ve iş kalitesine saldırı”nın izlediği (17 Haber), üçüncü sırada “Doğrudan sağlığı etkileyen saldırı”nın olduğu (15 Haber), dördüncü sırada “Sosyal ilişkilere saldırı” (5 Haber) ve son sırada da “Kendini göstermeyi ve iletişim oluşumunu etkilemek” (3 Haber) için yapılan Mobbing davranışının olduğu görülmektedir. “İtibara saldırı” noktasında yapılan haberlerin büyük bir kısmında, kişilerin başkaları tarafından iş itibarlarını ve haysiyetlerini zedeleyici davranışlara maruz kalmaktan şikâyetçi oldukları belirlenmiştir. Hürriyet gazetesinin 22.04.2009 tarihinde yer verdiği “Hemşire Psikolojik Tacizden Şikâyetçi” başlıklı yazısının, bu konuda güzel bir örnek oluşturduğu görülmektedir. Haberde 2004'te Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesindeki bir laboratuarda çalışmaya başlayan yaklaşık 30 yıllık hemşire F.K'nın , savcılığa verdiği dilekçede, 4 yılı aşkın süredir iş yerinde 2 arkadaşının hakaretine uğradığını, özel hayatının gizliliğinin ihlal edildiğini, kendisine iftira atıldığını ve psikolojik tacize (mobbing) maruz kaldığını öne sürerek, bu kişiler hakkında dava açılmasını istediği belirtiliyor. F.K avukatları aracılığıyla yapılan suç duyurusunda, 2 iş arkadaşının 2005'ten bu yana F.K.'ye “geri zekâlı, embesil, yalaka” gibi hakaret içeren notlar yazarak çantasına, masasına, bilgisayarına veya çalıştığı ortama bıraktıkları iddia edildiği ifade ediliyor. Dilekçede, F.K'ye yönelik “psikolojik taciz” kampanyasının 2007 yılında hız kazanarak gittikçe çekilmez hale geldiği ve sistematik şekilde bugüne kadar devam ettirildiği, bu hareketlerin intiharı bile düşündürdüğü görülüyor. Açılan davada, bu kişilerin Türk Ceza Kanununun “eziyet” suçunu içeren 96. maddesi ile 123, 125, 134 ve 237 maddeleri uyarınca “kişilerin huzur ve sükûnunu bozma”, “hakaret”, “özel hayatının gizliliğini ihlal” ve “iftira” suçlarıyla “mobbing”den yargılanmaları talep edildi belirtiliyor. Son dönemde bu konuyla ilgili gazete haberlerinde bir artış olduğu görülmektedir. Yapılan içerik analizinde de bu konunun en yaygın Mobbing türü çıkması, konunun ciddiyetini bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu konuda yapılan gazete haberlerinin yanında bazı bilimsel çalışmalarda bulunmaktadır. Hoel ve Cooper (2002) 70 farklı örgütten 5288 kişinin cevaplarına dayandırdıkları araştırmalarına göre araştırmaya katılan kişilerin % 10, 6'sı son 6 ayda Mobbinge uğramış, % 24,7'ü son 5 yılda Mobbing kurbanı olmuş, % 46, 5'i ise son 5 yılda Mobbinge şahit olmuştur. Ayrıca edinilen sonuca göre en sık görülen olumsuz davranışın “kişilerin itibarına yönelik saldırılar” olduğu, ikincisinin ise mantıksız işler veya imkânsız hedefler verilmesi olduğu belirlenmiştir. Yine ülkemizde yapılan bazı çalışmalarda da, gerçekleşen Mobbing davranışı içinde sıklıkla “aşağılama, küçük düşürücü konuşma, hakaret etme” gibi yolların kullanıldığı belirlenmiştir (Eroğlu ve Solmaz, 2005; Kaya, 2004; Tanoğlu,

2006). Gelineen noktada Mobbingin ülkemizde, örgütsel bazda ciddi bir sorun olduğu görülmektedir. Bu konuda çeşitli çalışmalar yapılmasına rağmen yasal anlamda henüz yeterli seviyeye ulaşamadığı düşünülmektedir. Çalışanların iş ortamlarında kendilerini rahat ve güvende hissetmeleri, performanslarını doğrudan etkilediğinden önemli bir konudur. Bu doğrultuda şirket ve kurumların başarısı, çalışanlarının rahat çalışma ortamlarına sahip olduğuyula doğrudan ilgi gözükmektedir. Dolayısıyla ortaya çıkan araştırma bulguları ve gazetelere yansıyan haberlerin bu noktada paralellik arz ettiği düşünülmektedir.

Bu araştırmada ulaşılan bir diğer bulgu, Mobbing olgusuna yönelik haberlerde kullanılan dilin farklı özellikler göstermesidir. Gazetelerde yer alan haberlerin ifade ediliş tarzları yorumsuz/bilgilendirici , iddia ve kınayıcı olarak gruplandırıldığında;“Yaşam ve iş kalitesine saldırı ” grubunda haberlerin iddia şeklinde olduğu (17 Haber), “doğrudan sağlığı etkileyen saldırı” haberlerinin kınayıcı bir dille yapıldığı görülmektedir (15 Haber). Diğer haberlerde kullanılan dil yorumsuz ve bilgilendirici tarzdadır (26 Haber). Buradan hareketle, Mobbing haberlerinin genelde toplumu bilgilendirici amaçla yapıldığı ve yorum katılmadığı düşünülmektedir. Gazete haberleri toplumu uyarma, bilgilendirme ve eleştiri yapma gibi amaçlar taşımaktadırlar. Dolayısıyla, Mobbing olgusu ülkemizde kişiler tarafından yeni farkındalık kazanılmaya başlanan bir konu olduğundan, gazetelerde Mobbinge yönelik haberlerin çoğalarak yayınlanmaya devam etmesi önemli görülmektedir. Konu ile ilgili Radikal gazetesinin 12.07.2009 tarihinde çıkan “Çalışma hakkı ya da Mobbing” başlıklı haberinin bu konuda iyi bir örnek oluşturduğu düşünülmektedir. Haber toplumun zihninde yeni oluşmaya başlayan Mobbing olgusu hakkında geniş bilgi veriyor olması bakımından önemli görülmektedir. Haberde, Türkiye’de kazanılan ilk mobbing davasının açtığı yolun kanunla pekiştirilmesinin, kriz döneminde artarak sürececek mobbing vakalarının engellenmesine katkı sunacağı ifade edilmektedir. Haberin detaylarına bakıldığında, bundan üç yıl önce bir kişinin dava açmaya hazırlanırken bırakın gazete haberlerinde konuya rastlamayı, ne hukuksal bir karşılığın ne de sendikalarda bu konuda yetkinleşmiş kişilerin bulabileceği belirtiliyor. Tüm çalışanların neredeyse yarısının da kayıt dışı çalıştığından bahsedilen haberde, kayıt içi ya da kayıt dışı çalışma saatlerinin kanunda belirlenenin çok üzerinde olduğu, atölye ve imalathanelerde kaba şiddetin sıradan vakalar olduğu, cinsel tacizin sektör tanımayan yaygınlığını ise herkesin açıkça bildiği ifade ediliyor. 2009’un ilk çeyreğinde yüzde 13,8 ekonomik daralmanın olduğu, gerçek

işsizlik rakamlarının yüzde 30'lara çıktığı bir ülkede, kişilerin hazır işimiz varken, susup işverenin uyguladığı kötü muamele, taciz ve zorbalıklara karşı dişimizi sıkıp gelecek güzel günleri mi beklemeliyiz? diye kendilerine soru sordukları belirtiliyor. Ayrıca haberde kişiler sahip oldukları yasal haklar konusunda da bilgilendiriliyorlar. Habere göre, hukuk sistemimizde mobbing olgusunun doğrudan düzenlenmemekle birlikte, işveren ve işçilerin birbirlerine karşı yükümlülüklerini düzenleyen İş Kanunu, Medeni Kanun ve Borçlar Kanunu'nun ilgili maddeleriyle, 27.09.2006 tarihinde TBMM tarafından, 5574 sayılı kanunla onaylanan, Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın ilgili maddesinin Mobbing ile ilgili konularda dava gerekçesi olarak kullanılabilmesi belirtiliyor. İş Kanunu md 77'de "İşverenlerin işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak, işçilerin de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlü oldukları" belirtiliyor. Tüm bu açıklamalar, kişiye Mobbing olgusuyla karşılaştığında kendini nasıl savunacağını göstermesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Gallican (2004) Medyanın, kişileri yalnızca bireysel ya da sosyal olarak yansıtan değil, aynı zamanda onları etkileyerek sosyalleştirme görevi üstlenen bir kitle iletişim aracı olduğunu ifade etmektedir. Bunun yanında, medyanın kişilerin iyi bir vatandaş olmaları için becerilerin geliştirilmesi ve sosyal yaşam içerisinde daha çok motive olmaları ve haklarını arayabilmelerinde önemli bir etken olduğu belirtilmektedir (Kellner & Share, 2005). Dolayısıyla, medya aracılığıyla toplumda bir Mobbing bilincinin oluşturulmasının, Mobbing ile mücadele konusunda büyük bir önem taşıdığı düşünülmektedir. Araştırma bulgularının da bu kanıyı destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Örgütlerde çalışan personellerin Mobbing olgusuyla karşılaşma oranının giderek arttığı bir dönemde, bu davranışın kimler tarafından yapıldığı konusu da önem kazanmaktadır. Bu araştırmada ulaşılan bir diğer bulguda Mobbing davranışını uygulayan ve maruz kalanlara yönelik sonuçlardır. Yapılan analiz sonrası, Mobbingi uygulayan ve maruz kalanlara yönelik gazete haberlerinin sıklığı göz önüne alındığında Mobbinge maruz kalanlara yönelik haberlerin (40 Haber), Mobbingi uygulayanlara göre (18 Haber) daha çok olduğu görülmektedir. Burada ortaya çıkan bir önemli noktada, yapılan haberlere bakıldığında genellikle Mobbing davranışının amir konumundaki kişiler tarafından yapıldığı, maruz kalanların ise alt kademe çalışanları olduğudur. Bununla ilgili Cumhuriyet gazetesinde 03.05.2009 tarihinde çıkan "Meğer Mobbinge

uğramışım” başlıklı yazının bu konuda iyi bir örnek olduğu düşünülmektedir. Haberde Mobbing Bilgilendirme ve Araştırma Destek Merkezi’ne çok sayıda başvuru geldiği ifade ediliyor. Bu konuda hukuki yollardan hakkını arayanların yanı sıra sadece dertleşmek, fikir almak isteyenler de olduğu belirtiliyor. Ancak gelen başvuruların arasından bir tanesinin dikkati çektiği belirtiliyor. Başvurunun sahibinin bir iş veren olması da dikkat çekici. İşverenin “Meğer ben mobbing yapıyormuşum” diyerek kendilerini aradığı ifade ediliyor. Kişi 10 yılda büyük bir emekle, hatta tırnaklarıyla kazıyarak sahibi olduğu işletmeyi kurduğunu anlatıyor. Ancak birkaç kez üst üste yaşadığı olaylarla da sabrının taşıdığını dile getiriyor bu kişi. Kendi iş yerine eleman almak için ilanlar verdiğini ifade ediyor. Ancak işe kabul ettiği kadınlardan birinin başta hamile olduğunu gizleyerek işe girmesini, ardından da gerçeğin yavaş yavaş ortaya çıkmasıyla da sınırlarına hâkim olamadığını belirtiyor. O noktada yıldırma politikalarına başladığını belirtiyor. Bunun da mobbing olduğunu çok sonraları öğrenen işveren yardım için merkeze başvurduğu ifade ediliyor. Burada habere konu olanların biri işçi diğerinin ise işveren olduğu görülüyor. Buradaki Mobbing türünün üstten alta bir eğri izlediği söylenebilir. bu tür Mobbing uygulamalarının da ülkemizde yaygın olarak görüldüğü yine gazetelerde yer alan haberlerden rahatlıkla görülebilmektedir. Bunula beraber, Mobbinge maruz kalanların yalnızca çalışan sınıfı olmadığı yine haberlerin analizinde ortaya çıkan bir diğer bulgu olarak göze çarpıyor. Zaman zaman Mobbinge maruz kalanların yöneticiler olduğu da su yüzüne çıkan bir gerçek olarak görülüyor. Bu konuda Hürriyet gazetesinin 01.02.2010 tarihinde yayımlanan “İmdat başbakanın dayak yiyorum” başlıklı yazısının iyi bir örnek olduğu düşünülmektedir. Haberde İngiltere’deki “kabine içi şiddet” skandalının büyüdüğü, Başbakan Brown’un, yardımcılara şiddet uyguladığı yönündeki iddialara yer veriliyor. Bu konuyla ilgili ülkede görev yapan bir şikâyet hattına başbakanla ilgili şikâyetlerin geldiği, başbakan Gordon Brown’ın, ekibindekilere sözlü ve fiziksel şiddet uygulamakla suçlanmasının yankıları sürdüğü ifade ediliyor. Buradan ulaşılan yargı şudur ki; Mobbing olgusu çalışanlar için bir tehdit oluşturduğu kadar yönetici kesim içinde bir tehdit kaynağıdır. Hem yöneticilerin hem de çalışanların günümüzde Mobbing tehlikesiyle karşı karşıya olduğu böylelikle bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Bu konuda yapılan gazete haberlerine paralel olarak literatürde de bazı bulgulara rastlanmaktadır. Buna göre, yalnızca çalışan kesimin Mobbinge maruz kalmadıkları, zaman zaman yönetici konumunda bulunan kişilerinde Mobbing davranışıyla karşı karşıya kaldıkları yapılan çalışmalarda ifade edilmiştir (Cemaloğlu,

2008; Ertürk, 2005; Nolf, Petrella, Blasi, Zontini & Nolf, 2008; Tanoğlu, 2006). İncelenen gazete haberleri de tıpkı literatürde yer alan bilgiler gibi Mobbing olgusunun hem çalışanları hem de yöneticileri tehdit eden bir olgu olduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla haberler ile literatürde yer alan bilgilerin paralellik taşıdığı ifade edilebilir.

Bu araştırmanın bulguları, yazılı basında aktarıldığı kadarıyla ülkemizde ve dünyada yaşanan Mobbing olgusunu, bu konunun mağdurlarını, sebep ve sonuçlarını belirlemek açısından önem arz etmektedir. Özellikle örgütlerde çalışan kişilerin bu konudan zarar görmelerini önlemek için başta yöneticiler olmak üzere tüm yetkililere büyük görevler düştüğü düşünülmektedir. Örgütsel yönetimlerin, işbirliği içinde çalışmanın çok önemli görüldüğü bu çağda, çalışma hayatının sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi için Mobbinge karşı daha ciddi önlemler alınması gerektiği düşünülmektedir. Bu konuda, kişilerin yasal hak ve güvencelerinden haberdar edilmesinin önemli bir başlangıç noktası olduğu düşünülmektedir. Bu konuda, özel ve resmi kurumlarda çeşitli eğitim seminerleri verilerek personellerin bilgilendirilebileceği, ulusal ve uluslararası destekli projelerle Mobbinge uğrayan bireylerin tespit edilerek maddi ve manevi desteklenmeleri önemli görülmektedir. Mobbinge uğrayan kişilerin konumları, cinsiyet özellikleri, gelir düzeyleri, Mobbingin sebep ve sonuçlarına yönelik çalışmaların artarak devam ettirilmesi, Mobbingin daha iyi tanınması ve önlenmesi açısından önemli bir noktadır.

KAYNAKÇA

- Agervold, M.** (2007). "Personality and Social Sciences Bullying at Work: A Discussion of Definitions and Prevalence, Based on An Empirical Study", Scandinavian Journal of Psychology, 48 (2), 161-172.
- Aktop, G. N.** (2006). *Anadolu Üniversitesi Öğretim Elemanlarının Duygusal Tacize İlişkin Görüşleri ve Deneyimleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Bacharach, S., Bauer, S.C. & Conley, S.** (1986). "Organizational Analysis of Stress: The Case of Elementary and Secondary Schools." *Work and Occupations*, 13 (1), 7-32.
- Baykal, A.N.** (2005). *Yutucu Rekabet Kanuni Devrindeki Mobbing'den Günümüze*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Cemaloğlu, N.** (2005). *Örgütlerin Kaçınılmaz Sorunu: Yıldırma*, Bilig, 42 (1), 111-126.
- Cohen, L & Manion, L.** (1996) . *Research Methods in Education*. Fourth Edition. London: J&L Composition Ltd.

- Cumhuriyet** (2009). <http://www.cumhuriyet.com.tr/?hn=54390>. (Erişim Tarihi: 05.02.2010).
- Çobanoğlu, F.** (2005). *Mobbing/iş yerinde Duygusal Saldırı ve Mücadele Yöntemleri*, İstanbul, Timaş Yayınları.
- Davenport, N., Schwartz, R. & Elliott, G.** (2003). *Mobbing: İş yerinde Duygusal Taciz*, (Çev. Osman Cem ÖNERTOY), İstanbul: Sistem Yayınları.
- Demirel, Y.** (2009). *Psikolojik Taciz Davranışlarının Kamu Kurumları Arasında Karşılaştırılması Üzerine Bir Araştırma*, Tisk Akademi, (1), 14- 31.
- Einarsen, S., Matthiesen, S. B. & Skogstad, A.** (1998). "Bullying, Burnout and Well-Being Among Assistant Nurses", *Journal of Occupational Health and Safety*, 14 (3), 563-568.
- Eroğlu, E. ve Solmaz, B.** (2005). "Örgütlerde İş Görenlere Yönelik Mobbing (Yıpranma) Davranışları ve Örgütsel İletişime Etkileri". İstanbul Üniversitesi, İletişim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 21 (1), 143-154.
- Ertürk, A.** (2005). *Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Okul Ortamında maruz kaldıkları Yıldırma Eylemleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Galician, M.** (2004). "Introduction: High Time for "Dis-Illusioning" Ourselves and ur Media: Media Literacy in the 21st Century, Part II, "Strategies for General Public", *American Behavioral Scientist*, 48 (2), 132-143.
- Gökçe, A.** (2006). *İş Yerinde Yıldırma: Özel ve Resmi İlköğretim Okulu Öğretmen ve Yöneticileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gündüz, H.B. ve Yılmaz, Ö.** (2008). *Ortaöğretim Kurumlarında Mobbing (Yıldırma) Davranışlarına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri (Düzce İli Örneği)*. Millî Eğitim Dergisi, 179 (2), 269- 282.
- Halbur, K. V.** (2005). *Bullying in The Academic Workplace*. *Academic Leader*, 21 (5), 3-7.
- Hoel, H., Zaph D. & Cooper, C.** (2002). *Workplace Bullying and Stres*, Historical and Current Perspectives on Stres and Health, 2, 293-333.
- Hubert, A. B. & Veldhoven, M.V.** (2001). "Risk Sectors for Undesirable Behaviour and Mobbing", *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 10 (4), 415-424.
- Hürriyet** (2009). <http://arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=11487789>. (Erişim Tarihi: 05. 02. 2010).
- Hürriyet** (2010). <http://arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=13877162>. (Erişim Tarihi: 05. 02. 2010).
- Işık, E.** (2007). *İşletmelerde Mobbing Uygulamaları ile İş Stresi İlişkisine Yönelik Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Jennifer, D., Cowie, H. & Ananiadou, K.** (2003). *Perception and experience of workplace bullying in five different working populations*. *Aggressive Behavior*, 2, 489-496.

- Keller, D. & Share, J.** (2005). "Toward Critical Media Literacy: Core Concepts, Debates, Organizations, And Policy", Studies in The Cultural Politics of Education, 26 (3), 369-386.
- Kıncal, R.Y ve Kartal, O.Y.**(2009). *Medya Okuryazarlığı Eğitimi*, Millî Eğitim, 181, 318- 332.
- Leymann, H.** (1990). "Mobbing and Psychological Terror at Workplaces", Violence and Victims, 5, 119-126.
- Leymann, H.** (1996). "The Content and Development of Mobbing at Work", European Journal of Work and Organizational Psychology, 34 (2), 110-123.
- Nolfe, G., Petrella, C., Blasi, F., Zontini, G. & Nolfe, G.** (2007). *Psychopathological Dimensions of Harassment in the Workplace (Mobbing)*, International Journal of Mental Health, 36 (4), 67-85.
- O'Driscoll M.P. & Beehr, T.A.** (1994). *Supervisor behaviors, role stressors and uncertainty as predictors of personal outcomes for subordinates*, Journal of Organizational Behavior, 15 (1), 141-155.
- Özler, D.E., Atalay, C. ve Şahin, M.** (2008). *Mobbing'in Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma*, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 22 (4), 27- 41.
- Radikal** (2009). <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalEklerDetay&ArticleID=944888&Date=25.02.2010&CategoryID=42>. (Erişim Tarihi: 05.02.2010).
- Ergenekon, S.** (2006). "İşyerinde Duygusal Taciz(Mobbing)", Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, 19, 51- 64.
- Uppal, S.** (2005). *Disability, Workplace Characteristics and Job Satisfaction*. International Journal of Manpower, 26 (2), 336-351.
- Tanoğlu, Ş.Ç.** (2006). *İşletmelerde Yıldırmanın (Mobbing) Değerlendirilmesi ve Bir Yüksek Öğrenim Kurumunda Uygulama*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tınaz, P.** (2006). *İşyerinde Psikolojik Taciz(Mobbing)*, İstanbul, Beta Yayıncılık.
- Yavuz, H.** (2007). *Çalışanlarda Mobbing (Psikolojik Şiddet) Algısını Etkileyen Faktörler: SDÜ Tıp Fakültesi Üzerine Bir Araştırma*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H.** (2006). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Beşinci Baskı. Ankara. Seçkin Yayınları.
- Yücutürk, E.** (2003). *Bilgi Çağında Örgütlerin Görünmeyen Yüzü: Mobbing*, 2. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresinde Sunulmuş Bildiri, (17-18 Mayıs), Kocaeli Üniversitesi, İzmit.
- Vandekerckhove, W. & Commers M.S.R.** (2003). "Downward Workplace Mobbing: A Sign of the Times?", Journal of Business Ethics, 45 (3), 114-129.

THE CONCEPT OF MOBBING IN THE MEDIA AND ITS REFLECTIONS ON SOCIETY

Mobbing is defined a discrimination against those working both in the public and private sector which influences their performance negatively and which leads to some profound mental, psychosomatic and social misery.

Objective of the study: This study aims to investigate how and how often mobbing activities were reflected in the media between the years 2008 and 2010 and to elaborate on the types of and reasons for mobbing, and its reflections on the society.

Method of the study: The sampling of the study includes the news of mobbing released in *Hürriyet*, *Zaman*, *Cumhuriyet*, and *Radikal* between 2008 and 2010. These newspapers were chosen intentionally according to the principles of "criteria sampling" considering their belonging to different media groups and their circulation in Turkey. With a very close examination, 55 news reports were detected in the internet issues of these newspapers. The technique of "document analysis" was used in the study. The data included all these mobbing activities released in these newspapers during the given period of time.

Findings and Results: The first finding of the study as the type of Mobbing, after an analysis based upon Leymann's typology, was "violation of dignity" (18 news reports). "Attacks on the quality of profession or life" took the second place (17 news reports). "Attacks on one's health" (15 news reports) and "attacks on the social relationships" (5 news reports) were rated as the third and the fourth. The least common one was "attacks on the possibility of communication" with 3 news reports. In the type of "violation of dignity", the victims complained that they were exposed to negative behaviours humiliating their professional and moral dignities. Another finding of the study is that the language used in the mobbing news revealed various characteristics. When classified as a language without remarks/ informative or assertive/critical, the news reports on the "attacks on the quality of profession or life" used an assertive discourse (17 news reports), and in those on "attacks on one's health" a critical discourse (15 news reports). The newspapers used an informative discourse or one without-remarks in the rest of the news reports (26). This indicates that the newspapers prefer an informative language in most cases and they do not give any remarks on mobbing activities. In general, news reports aim to inform and warn the public and criticise wrong doings. Since "mobbing" is a new concept in Turkey, the increasing frequency of appearance of news reports on mobbing in the media can be considered as significant. Given that we are living in an age in which the probability of organization worker's being exposed to mobbing activities in their offices increases dramatically, it is also important to deal with the issue of who commits mobbing activities. The study also reveals some findings about the performers and receivers of mobbing activities. Upon the analysis of the news reports, 40 of them were about those who perform mobbing activities and 18 of them were about those who were exposed to mobbing activities. The study also found that the

performers held higher positions in work places and the victims lower positions, which is significant.

Suggestions: The findings of the present study are of importance in that they explain the concept of mobbing, cause and effect relationships in mobbing activities and the effect of mobbing activities on the victims in Turkey and in the world as reported in the media. The study suggests that the managers and other authorities must do something to prevent mobbing activities in their work places and help the victims. The study also reveals that, especially in this age in which the organizational cooperation is highly important, if the quality of work is to be increased, and if peace in offices and other work places is to be established, some steps must be taken.